

Revisorsinspektionen
Swedish Inspectorate of Auditors

**REVISORSINSPEKTIONENS
BROTTSFÖREBYGGANDE ARBETE -
REDOVISNING AV REGERINGSUPPDRAG
JU2024/02612**

Innehåll

1	Inledning	3
1.1	Uppdraget	3
1.2	Om Revisorsinspektionen och den svenska revisionsbranschen.....	3
2	Redovisning av uppdraget	5
2.1	Examination, auktorisation och tillsyn	5
	Examination.....	5
	Auktorisation och registrering - vandelsprövning.....	5
	Kvalitetskontroller	5
	Riskbaserad tillsyn.....	6
2.2	Proaktiva insatser inom ramen för tillsynsverksamheten.....	7
	Tematillsyner.....	7
	Informationsbrev	8
	Webbinarier.....	8
2.3	Samverkan på penningtvättsområdet.....	9
3	Avslutning	9

1 Inledning

1.1 Uppdraget

Regeringen har den 12 december 2024 gett Revisorsinspektionen samt ytterligare tjugotre myndigheter i uppdrag att bidra till att utveckla det brottsförebyggande arbetet.¹ Uppdraget omfattar:

- en redogörelse för pågående och planerade åtgärder som myndigheten anser kan bidra till det brottsförebyggande arbetet,
- i förekommande fall en redogörelse avseende förslag på nya åtgärder, som om möjligt ska kunna utföras inom befintliga ekonomiska ramar,
- i förekommande fall en redogörelse avseende förslag på nya åtgärder som inte kan genomföras inom befintliga ekonomiska ramar, då inkluderat en kostnadsberäkning samt en analys över förslagens kostnadseffektivitet,
- en bedömning av om det finns behov av att definiera eller förtydliga myndighetens brottsförebyggande ansvar och hur det skulle kunna göras, samt
- en redovisning av eventuella hinder i författningar som medför att myndigheten inte kan vidta brottsförebyggande åtgärder samt förslag på eventuella författningsförändringar med tillhörande konsekvensutredning.

I den utsträckning som det bedöms lämpligt och ryms inom befintliga ekonomiska ramar ska myndigheten också påbörja genomförandet av sådana åtgärder som avses i första och andra punkten.

1.2 Om Revisorsinspektionen och den svenska revisionsbranschen

Revisorsinspektionens uppdrag är att tillgodose samhällets behov av kvalificerade och oberoende externa revisorer och att ansvara för att god revisorssed och god revisionsd utvecklas på ett ändamålsenligt sätt. Uppgiften fullgörs bland annat genom att anordna prov för revisorsexamen och handlägga frågor om auktorisation och godkännande av revisorer. Därtill bedriver inspektionen tillsyn av auktoriserade och godkända revisorer och registrerade revisionsbolag.

I uppdraget ingår även att ingripa mot revisorer som medverkar till eller som underlättar för ekonomisk brottslighet

Myndighetens uppdrag syftar till att upprätthålla förtroendet för revisorer och revisorers verksamhet. Vår verksamhet ska bidra till att upprätthålla en revision av hög kvalitet och som uppfyller höga yrkesetiska krav.

I förlängningen syftar detta till att bidra till att olika intressenter (samhälle, investerare, allmänhet) i sitt beslutsfattande har tillgång till trovärdig information om organisationers redovisning och förvaltning.

¹ Uppdrag att bidra till att utveckla det brottsförebyggande arbetet; Ju2024/02612, 2024-12-12.

Vid Revisorsinspektionen arbetar cirka 23 personer, varav 16 arbetar med tillsyn. Myndighetens tillsynsansvar omfattar cirka 3000 revisorer och 250 registrerade revisionsbolag. Tillsynen bedrivs utifrån revisorslagen (2001:883) och god revisorssed och god revisionssed. De goda sederna kommer till uttryck genom internationella och nationella standarder och genom myndighetens praxis. Därtill utövas tillsyn av att revisorerna och revisionsbolagen fullgör sina skyldigheter i egenskap av verksamhetsutövare enligt lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Revisorsinspektionens uppdrag och mandat, att reglera revisorer och revision, innebär att det brottsförebyggande arbetet blir såväl direkt som indirekt. Direkt i den meningen att revisorer som har begått brott inte ska behålla sin auktorisation och att revisorerna inte ska utnyttjas för brottslig verksamhet. Indirekt genom att revisorerna själva har ett ansvar för att arbeta brottsförebyggande och att myndighetens tillsyn bl.a. omfattar efterlevnaden av denna skyldighet.

Det är en stor variation i hur revisionsbranschen är organiserad och vilka förutsättningar de enskilda revisorerna har att fullgöra sina uppdrag. Sverige har internationellt sett mycket låga gränsvärden för när företag behöver ha revisor. Detta innebär att det i Sverige finns ovanligt många små revisionsföretag, t.ex. enmansföretag utan anställda och med små revisionsklienter. Men det finns även mycket stora revisionsföretag med tusentals anställda och som ingår i internationella nätverk med tillgång till nätverkens samlade kunskap och systemresurser.

Givet de stora variationerna i revisionsföretagens storlek skiljer sig revisorernas förutsättningar för att fullgöra sina skyldigheter att ha ett brottsförebyggande perspektiv. Detta får även betydelse för omfattningen av och inriktningen på Revisorsinspektionens eget brottsförebyggande arbete som redogörs för i det följande.

2 Redovisning av uppdraget

2.1 Examination, auktorisation och tillsyn

Examination

Revisorsinspektionen ansvarar för det prov för revisorsexamen som behöver genomföras med godkänt resultat av den som vill bli auktoriserad revisor. Provet genomförs som en övervakad salsskrivning under två dagar. Frågorna är case-baserade och syftar till att ge en god bild av tentandens kunskaper och förmågor inom områden som en auktoriserad revisor behöver behärska. Provet har därför från tid till annan innehållit frågor om revisorns skyldighet att anmäla misstänkta brott och innehåller frågor om hur penningtvättsregelverket ska tillämpas.

Auktorisation och registrering - vandelsprövning

För att kunna ansöka om att bli auktoriserad revisor krävs en lång teoretisk och praktisk utbildning och ett godkänt prov för revisorsexamen. Om en auktorisation beviljas gäller den för en period om fem år och därefter måste revisorn ansöka om förnyad auktorisation.

Såväl vid den första auktorisationen som vid förnyad prövning kontrolleras att revisorn är redbar och i övrigt lämplig att utöva revisionsverksamhet (se 4 § revisorslagen). Redbarhetskravet tar sikte på allmän hederlighet, pålitlighet och integritet. Exempel på sådant som kan medföra ett ifrågasättande av revisorns redbarhet och lämplighet är om han eller hon har varit inblandad i brottslighet, ådömts företagsbot, handlat i strid med penningtvättslagen eller misskött sina ekonomiska angelägenheter såsom skyldigheten att betala skatter och avgifter. Detta kontrolleras i varje auktorisationsärende genom att uppgifter hämtas in från Polismyndighetens misstanke- och belastningsregister och från Skatteverket.

Det är synnerligen ovanligt att revisorer nekas auktorisation på den grunden att de brister i redbarhet eller lämplighet. Sannolikt kan detta till del förklaras av att vägen till yrket är lång och krävande samt att rollen i sig attraherar personer som är lämpade att ges förtroendet att utföra lagstadgad revision. Men det kan även bero på att det är allmänt känt att det kommer att ske en vandelsprövning och att det inte är meningsfullt att ansöka om auktorisation om man har dömts för mer allvarlig brottslighet. Det senare bekräftas till viss del genom att det ibland ställs frågor till myndigheten om vilken slags brottslighet som är diskvalificerande för en karriär som revisor.

Även ett registrerat revisionsbolag ska vara redbart och i övrigt lämpat att utöva revisionsverksamhet i (se 11 § revisorslagen).

Kvalitetskontroller

Alla revisorer och registrerade revisionsbolag ska vara föremål för en periodiskt återkommande kvalitetskontroll. Detta ska ske minst vart sjätte år. Revisionsföretag som har uppdrag i företag av allmänt intresse (huvudsakligen börsnoterade företag, banker och försäkringsföretag) kvalitetskontrolleras direkt av Revisorsinspektionen. Kvalitetskontrollen av övriga revisorer och revisionsföretag utförs av branschorganisationen FAR enligt en överenskommelse med Revisorsinspektionen.

Vid kvalitetskontrollerna ingår ett flertal kontrollmoment ned inriktning på efterlevnaden av penningtvättsregelverket, såväl på systemnivå som på uppdragsnivå. Uppmärksammade brister som är allvarliga hanteras inom ramen för Revisorsinspektionens riskbaserade tillsyn.

Riskbaserad tillsyn

Revisorsinspektionens resursmässigt dominerande tillsynsform är den riskbaserade tillsynen. Sådana tillsynsärenden initieras och utreds baserat på identifierade eller misstänkta riskfaktorer efter anmälan från allmänheten eller från en annan myndighet eller genom att Revisorsinspektionen på eget initiativ öppnar ett ärende.

Utredning inom den riskbaserade tillsynen kan leda till att det blir aktuellt att meddela disciplinära åtgärder till enskilda revisorer eller registrerade revisionsbolag. Inom myndigheten finns ett särskilt organ, Tillsynsnämnden för revisorer, som fattar beslut i frågor om disciplinära åtgärder. Nämndens ledamöter utses av regeringen.

Den huvudsakliga inriktningen för myndighetens tillsyn var länge att kontrollera efterlevnaden av revisorslagen, tillämplig associationsrättslig reglering och de goda sederna (god revisorssed och god revisionssed). I detta ligger att utöva tillsyn över att revisorer bl.a. följer sina skyldigheter att agera vid misstanke om brott, se t.ex. 9 kap. 42–44 §§ aktiebolagslagen (2005:551), och hur de granskar misstänkta oegentligheter, se t.ex. International Standard on Auditing (ISA) 240 *Revisorns ansvar avseende oegentligheter i en revision av finansiella rapporter*.

Sedan tillkomsten av 2009-års penningtvättslag (2009:62)² prövas även revisorernas fullgörande av sina skyldigheter i egenskap av verksamhetsutövare inom ramen för tillsynen. Eftersom skyldigheterna som verksamhetsutövare har ett nära samband och likheter med de uppgifter som revisorer redan har i revisionsuppdragen bedrivs penningtvättstillsynen som huvudregel integrerat med tillsynen över revisionsverksamheten.

Antalet ärenden i vilka efterlevnaden av penningtvättslagen har granskats har ökat kraftigt de senaste fem åren. Från fyra ärenden år 2020 till 22 ärenden år 2024. På samma sätt har påförandet av sanktionsavgifter med anledning av brister i penningtvättsarbetet ökat.

I syfte att ytterligare öka träffsäkerheten i den riskbaserade tillsynen tog myndigheten år 2022 fram en urvalsmetod för riskbaserad tillsyn avseende åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Den utgör en analys och bedömning av revisorskåren utifrån hot och sårbarheter och därmed risken för att den utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism. Utifrån denna riskanalysmodell genomfördes under åren 2023 och 2024 ett särskilt pilotprojekt där urvalsmetoden användes för att initiera 18 tillsynsärenden i vilka de utvalda revisorernas allmänna riskbedömningar och rutiner och riktlinjer samt hur de åsatte kundriskprofiler, vidtog åtgärder för kundkännedom och genomförde övervakning i revisionsuppdragen kontrollerades. I 11 av dessa ärenden kunde Revisorsinspektionen konstatera brister av så allvarlig art att de ledde till att disciplinära åtgärder påfördes. Riskanalysmodellen utvärderas under år 2025 och kommer vid behov justeras utifrån de iakttagelser som gjorts i pilotprojektet.

² Numera ersatt av penningtvättslagen (2017:630).

I september 2025 kommer riskanalysen ligga till grund för ett samarbetsprojekt med Bolagsverket. Syftet med projektet är att undersöka om det utifrån analysmodellens riskindikatorer går att göra utsökningar ur Bolagsverkets register. Sådana utsökningar skulle kunna ha som inriktning de revisorer som ger flest matchningar mot riskindikatorer och därigenom kan antas löpa störst risk att utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism.

Om pilotprojektet med Bolagsverket faller väl ut skulle det kunna ligga till grund för att utveckla Revisorsinspektionens riskbaserade tillsyn, exempelvis genom att särskilda granskningsplaner skulle kunna tas fram i vilka särskilda årliga inriktningar och prioriteringar läggs fast. Revisorsinspektionens bedömning är i dagsläget att detta inte skulle kräva några justeringar av myndighetens uppdrag, verktyg eller resurser.

Sammanfattning

Revisorsinspektionens bedömning är att det inom ramen för myndighetens kärnverksamhet i allt väsentligt finns tillräckliga resurser och effektiva brottsförebyggande kontroller och verktyg.

2.2 Proaktiva insatser inom ramen för tillsynsverksamheten

Revisorsinspektionen strävar efter att hitta en balans mellan proaktiv och reaktiv tillsyn. Detta gör sig särskilt gällande i frågor om ekonomisk brottslighet och penningtvätt där myndigheten under en längre tid vidtagit ett flertal åtgärder för att bättre förstå revisorernas och revisionens förutsättningar och utmaningar och för att hjälpa revisorerna och revisionsföretagen att göra rätt. Som nämnts i avsnitt 1.2 är det stora variationer hos revisionsföretagen med avseende på storlek, kundkrets och resurser. Detta ställer särskilda krav på proaktiva insatser som möter de olika behov som finns. Nedan redovisas genomförda, pågående och planerade insatser inom det brottsförebyggande området.

Tematillsyner

Ett verktyg för att arbeta proaktivt är att genomföra breda tillsynsinsatser med inriktning mot olika delar av revisionsbranschen eller olika särskilt utmanande områden eller företelter. Sådana utredande tillsynsinsatser benämns hos Revisorsinspektionen Tematillsyn.

I november 2020 publicerades en rapport från en tematillsyn om revisionsföretags och revisorers tillämpning av penningtvättslagen.³ Tematillsynen genomfördes som en kvalitativ studie av hur 14 revisionsföretag med spridning över landet arbetade med penningtvätsfrågor och hur deras förståelse för regelverket såg ut. De övergripande slutsatserna i rapporten var att förståelsen av regelverket och hur de åtgärder som ska vidtas hänger samman, liksom kunskapen om tillvägagångssätten för att tvätta pengar och finansiera terrorism, generellt sett behövde öka i revisionsbranschen. Ett ökat fokus i tillsynen borde ges frågor om hur revisorer uppfyller sina skyldigheter enligt regelverket i praktiken.

Publiceringen av rapporten från tematillsynen blev ett startskott för såväl interna som externa aktiviteter:

³ <https://www.revisorsinspektionen.se/globalassets/webbplatsen/publicerat/nyheter/tidigare-ar/2020/rapport-tematillsyn-penningtvattslagen.pdf>

- Ett ökat fokus på penningtvättsfrågor i den riskbaserade tillsynen och vid kvalitetskontroller.
- Framtagande av nya föreskrifter om revisorers skyldigheter enligt penningtvättslagen.⁴
- Ökat informationsutbyte i penningtvättfrågor med andra tillsynsmyndigheter och med revisorernas branschorganisation FAR.
- Framtagande av en riskanalysmodell för riskbaserad tillsyn.

I april 2025 publicerades en rapport från en tematillsyn om revisorsyttranden avseende statliga bidrag.⁵ Syftet med tematillsynen var att genom en bred ansats granska i vilken omfattning och på vilket sätt som revisorers yttranden (intyg) används av statliga myndigheter som beviljar bidrag. Ytterst var syftet att bidra till en ökad förståelse för revisorns verktyg och myndigheternas behov så att bidrag går till dem som har rätt till bidragen och motverka att exempelvis kriminella utnyttjar statliga bidragssystem.

Tematillsynen visade att det är vanligt att myndigheter kräver in revisorsyttranden avseende de bidrag som lämnas och att det är ett stort antal revisorer som utför någon form av granskning av statliga bidrag. De revisorsyttranden som avlämnas ger i många fall myndigheterna bra information i sin kontroll och uppföljning av lämnade bidrag. Det finns ofta ett förväntansgap mellan vad myndigheterna förväntar sig att få och vad revisorn kan leverera. Mot bakgrund av de problemområden som identifierades i tematillsynen gav Revisorsinspektionen ett antal rekommendationer och förslag till åtgärder.

Tematillsynen presenterades i ett webinarium den 21 augusti 2025, se nedan.

Informationsbrev

Resultaten från Revisorsinspektionens reaktiva tillsynsverksamhet (kvalitetskontroller och den riskbaserade tillsynen) presenteras i avvikelseform. Dvs. endast de frågor och områden där det finns grund för kritik eller kvalitetshöjande synpunkter redovisas i beslut och i rapporter. Det förekommer emellertid förstås många goda exempel på hur revisorer och revisionsföretag utför sitt arbete. Så också när det gäller att beivra ekonomisk brottslighet och penningtvätt.

Sådana goda exempel och andra medskick av mer proaktiv karaktär sammanställs periodiskt i särskilda informationsbrev som publiceras på myndighetens webbplats och på LinkedIn.⁶ Detta ger Revisorsinspektionen möjlighet att på ett mer pedagogiskt sätt tillgängliggöra denna information för branschens kollektiva lärande.

Webbinarier

Den 21 augusti 2025 anordnades ett webinarium för att presentera rapporten från den tematillsyn om revisorsyttranden avseende statliga bidrag som publicerades i april

⁴ <https://www.revisorsinspektionen.se/globalassets/webbplatsen/regelverk/rifs-samtliga-2018-/rifs-2021-1.pdf>

⁵ <https://www.revisorsinspektionen.se/globalassets/webbplatsen/publicerat/rapporter-fran-tematillsyn/rapport-fran-tematillsyn-revisorsyttranden-avseende-statliga-bidrag.pdf>

⁶ Se t.ex.

<https://www.revisorsinspektionen.se/globalassets/webbplatsen/publicerat/nyheter/2025/2025-januari-juni/revisorsinspektionen-informerar---maj-2025.pdf>

samma år. Vid webinariet deltog talare från Ekobrottsmyndigheten, Statskontoret, Socialstyrelsen, FAR och revisionsbranschen. Talarna belyste frågor om den kriminella ekonomins utveckling och omfattning, statens arbete mot korruption, hur statliga myndigheter höjer kvaliteten i sitt beslutsfattande och bidragsgivande genom att använda revisorsyttranden, samarbete mellan revisionsbranschen och statliga myndigheter för att skapa bättre förutsättningar för att utforma och använda revisorsyttranden samt hur revisorer arbetar i praktiken med att ställa ut yttranden till statliga myndigheter. Webinariet spelades in och har gjorts tillgängligt på Revisorsinspektionens webbplats.

Revisorsinspektionen avser att genomföra ytterligare webinarier i samarbete med externa talare för att belysa allmänna eller mer specifika frågor som har betydelse för revisorers brottsförebyggande arbete.

Sammanfattning

Myndighetens bedömning är att det i allt väsentligt finns tillräckliga verktyg och resurser för att bedriva ett verkningsfullt proaktivt tillsynsarbete med brottsförebyggande inriktning.

2.3 Samverkan på penningtvättsområdet

Möjligheten att samarbeta och utbyta information med andra myndigheter är av stor betydelse för att Revisorsinspektionen ska kunna bedriva ett effektivt arbete mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Revisorsinspektionen deltar i styrgruppen och samtliga arbetsgrupper som ingår i den nationella samordningsfunktionen mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

Inom ramen för de möjligheter som ges enligt 4 a kap. penningtvättslagen har myndigheten även ingått ett samverkansavtal med Finanspolisen och Ekobrottsmyndigheten. Syftet är att förebygga, förhindra och upptäcka penningtvätt och finansiering av terrorism som är allvarlig till sin karaktär, komplexitet eller omfattning. Möjligheten att använda sekretessbrytande bestämmelser inom ramen för samverkan bidrar till ett värdefullt kunskapsutbyte och en effektivare tillsyn. Informationsutbytet har varit av stort värde för att avgöra inriktning och prioriteringar i den riskbaserade tillsyn som Revisorsinspektionen bedriver. Samverkan har också bidragit till att höja kunskapsläget och förståelsen för de samverkande myndigheternas förmågor.

Revisorsinspektionen har också särskilda samverkansavtal med Ekobrottsmyndigheten respektive Finansinspektionen. Även dessa syftar till kunskapshöjande informationsutbyte på såväl strategisk som operativ nivå och bidrar påtagligt till Revisorsinspektionens förmåga att utföra sina uppdrag, däribland det särskilda uppdraget att ingripa mot revisorer som medverkar till eller som underlättar för ekonomisk brottslighet.

Det finns även andra fora inom vilka det bedrivs samverkan mellan statliga aktörer med inriktning på brottsförebyggande arbete. Men Revisorsinspektionen har inte identifierat några av dessa som verksamhetsmässigt motiverade att delta i.

3 Avslutning

Revisorsinspektionen har i allt väsentligt såväl ett tydligt brottsförebyggande uppdrag som resurser och verktyg att arbeta brottsförebyggande. Det har dock under arbetet

med denna avrapportering identifierats ett par områden inom vilka det skulle vara möjligt att överväga åtgärder kopplat till prövningen av revisorers vandel.

- När auktoriserade eller godkända revisorer döms för brott finns i dag inte någon skyldighet för domstolarna att underrätta Revisorsinspektionen om detta. Även om det som sagts tidigare i den här rapporten är synnerligen ovanligt att revisorer döms för brott vore det bra för inspektionens tillsyn att underrättas om så sker. I dag fångas sådana domar endast upp genom myndighetens egen omvärldsbevakning.
- Möjligheten för Revisorsinspektionen att få uppgifter ur Polismyndighetens misstanke- och belastningsregister gäller bara i ärenden om auktorisation eller godkännande.⁷ Det är emellertid inte möjligt att inom ramen för den riskbaserade tillsynen få dessa uppgifter. Eftersom en auktorisation och godkännande som revisor gäller i fem år kan det gå lång tid under vilken dömda revisorer inte fångas upp.

⁷ Se 13 § förordningen (1999:1134) om belastningsregister och 4 och 5 §§ förordningen (1999:1135) om misstankeregister.